

Koncert Fürst Jánossal

Fürst János, a Szegedi Szimfonikus Zenekar művészeti vezetője első koncertjén klasszikus szimfóniákat vezényelt, valamint Szecsődi Ferenc romantikus blokkját kísérte.

Szerencséseknek tudhatjuk magunkat a program alakulása miatt, mert így már a bemutatkozó koncerten tapasztalhattuk, hogy micsoda igényességgel fordul Fürst János a klasszikus nagymesterek művei felé. Manapság ez nem csekély érdem.

Mindkét szimfóniára, a Haydn London szimfóniára és a Mozart Jupiterre ugyanúgy az elevenség, az életeli zeneiség volt a legjellemzőbb. A Jupiter esetében talán kicsit a tempók felpörgetésével is fokozta ezt a hatást a karmester, ami ugyan néhány apró mozzanat elsikkadásával járt, de ezért kárpótolt a művész határozott összefogottsága. Ebben a gyors tempóban is szinte hibátlanul, gördülékeny virtuozitással játszott a zenekar.

A 104. Haydn szimfónia előadása minden porcikájában telitalálat volt, amely szinte előtűnik vált teremtett zenévé. Finom kis ívei, gesztusai életet kaptak, de romantikus kitárulkozása, szenvedélyessége és barokkos pátosza is érvényesült a kellő pontokon. Összefogott, ugyanakkor színes volt a sokrétű lassú tétel, a Menüett viccei pedig izléses karikírozással szólastak meg, és a fináléban népies erő tombolt.

Szecsődi Ferenc elegáns és erőteljes hegedűlése mint mindig, most is magával ragadó volt. Két látványos bravúrdarab között játszott egy hasonlóan nehéznek tűnő, de stílusában visszafogott, bensőséges „Poémát”, Chausson művét – „lírai pihenőjeként” a produkciónak. A szólóhegedű belépése egyszerűen csodálatos volt e műben: ahogy a mozdulatlanságból, szó szerint a semmiből a lehető leglassabban életre támadt a melankolikusan romantikus hegedűhang, az ember szinte elfelejtett levegőt venni. A keretező művek közül a Kreisler Preludium és Allegro „romantikusán barokkszerű” hangvételt, élvezetes stílusjátékot jelentett, Sarasate Bevezetés és Tarantellája pedig valódi otthonosságot, ahol szeret lenni az ember, ha éppen virtuóz hegedűjátékos.

Nagy nyereséget jelenthet a zenekar számára a rendkívüli kisu-gárgársú Fürst Jánossal való együttműködés. A koncertáció legmagasabb fokán közvetített, pontos zenei elképzeléseire az alkalommal remekül ráhangolódott a zenekar, amiből kimagasló produkció született.

ILLÉS MÁRIA

A Csillag lakója volt

Romániai börtönbe vitték Mihaitát

Az a hír járta, hogy a szegedi Csillagban raboskodó román állampolgár, Nour Claudiu Mihaita eltűnt. Kiderült, hogy nemzetközi egyezmény alapján adták ki a szomszédos országnak.

MUNKATÁRSUNKTÓL

A szegedi Csillag börtön lakója volt 2002 tavaszáig Nour Claudiu Mihaita. A román férfit még 1998 júniusában tartóztatták le, azzal gyanúsították, hogy ő ölte meg az év februárjában több késszúrással M. Istvánt. A gyanú végül is beigazolódott, a bíróság a meglévő bizonyítékok alapján jogerősen életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélte a férfit, aki a büntetését a Szegedi

A mostani tervezet alapján Szeged kollégiumainak többsége egycsillagos

Csillagot kapnak a kollégiumok

Szellemi és fizikai felkészülés egyszerre a Hermann-kollégiumban.

Néhány év múlva a Szegedi Tudományegyetemre sikeresen felvételizett diákok már azon gondolkozhatnak, hogy diákszállásba, kollégiumba, vagy éppen szak-kollégiumba költözzenek. Egy készülő tervezet szerint a jövőben ezekbe a kategóriákba sorolják a ma egységesen kollégiumoknak nevezett diákszállókat.

Tavaly az Oktatási Minisztérium a Nemzeti Kollégiumi Közalapítvány (NKKA) segítségével felállított egy akreditációs bizottságot, amelynek feladata lesz a kollégiumok minősítése. A szempontok között a kollégiumpolitika, humán-infrastruktúra, gazdálkodás, kollégiumi önkormányzat, műszaki infrastruktúra állapota, szolgáltatások, szakmai, kulturális, sport- és szabadidő-tevékenységek egyaránt szerepelnek. Földházi Zsolt, a Felsőoktatási Kollégiumok Országos Szö-

vetségének (Fekosz) elnöke üdvözlí a döntést, bár mint mondta, elég sok még a homályos pont:

– Egyelőre még nem látjuk teljesen tisztán, hogy miért is lesz a kollégiumoknak jó, de annyit mindenképpen ér ez a kezdeményezés, hogy a rengeteg, különböző színvonalú szálláshely között valamiféle rangsort fog teremteni.

A terv szerint a juttatásokat, támogatásokat e rangsor alapján szeretné a kormányzat folyósítani. A kollégiumokat egytől öt csillagig osztályozzák majd. Az egycsillagos intézmények minősülnek majd diákszállásnak, kettőtől négy csillagig kollégiumnak, míg az ötcsillagos szálláshelyet szakkollégiumnak fogják hívni. Az eljárás részletein jelenleg is dolgoznak, az biztosnak látszik, hogy előreláthatólag februárban elindul egy „tesztminősítés”, melynek során bizonyos intézményeken

Főzőcske okosan a Károlyiban.

Fotók: Schmidt Andrea

kipróbálják a rendszert. A kollégiumokat pontozásos „tesztlappal” fogják minősíteni. Az úrlap az ISO szabványhoz hasonlatos minőségi kritériumokat említi, kiegészítve a kollégiumokra érvényes speciálisabb szabályozási lehetőségekkel.

A Fekosz elnöke aggályosnak tartaná, ha a tervezet a jelenlegi formában valósulna meg:

– Egyszerre nézik a szakmai, kollégiumi munkát, és az infrastruktúrát. Ez azért nem szerencsés, mert egy csillogó-villogó, szállodaszintű kollégium is lehet dögunalmas, míg egy omladozó, lelakott épületben is lehet színvonalas, tartalmas szakmai munkát végezni. Ezért szerintünk jobb volna, ha ezt a két dolgot külön értékelnék.

A mostani tervezet alapján Szeged kollégiumainak többsége egycsillagos, diákszallói minősítést kapna, már ha átmenne

a minőségvizsgálaton. A régi, felújított, átalakított épületek nehezen felelnének meg a szigorú szabályozásnak. Földházi ezért is biztos benne, hogy a kritériumok „szelídülni” fognak:

– Egy minimális követelményszint mindenképpen lesz, de úgy gondolom, a végső stádiumig sokat finomodik még a szöveg.

Az egyetemi kollégiumok vezetői kérdésünkre válaszul elmondták, hallottak a kezdeményezésről, de kezdetleges formája miatt érdemben nem tudnak róla nyilatkozni.

A polgármesteri hivatalban Marosi Ágnes, az oktatási iroda tanácsosa mindehhez még hozzátette, hogy tudomása szerint ezt a pontozási rendszert a középiskolai kollégiumokra nem terjesztik ki, azokra nézve a kollégiumi alapprogram az irányadó.

GARAI SZAKÁCS LÁSZLÓ

A hónap könyve a szegedi Somogyi-könyvtárban

Bolyai János: Appendix

A Somogyi-könyvtár február Bolyai János Appendixét választotta a hónap könyvéül. E munka kiállításával emlékeznek a 200 éve született tudósra.

MUNKATÁRSUNKTÓL

A szegedi Somogyi-könyvtár február hónapra kiválasztott könyve, Bolyai János Appendixe mérföldkő a tudomány történetében. Bolyai János 1823. november 3-án írott levelében olvashatóak azok a sokat ígérő sorok, melyek hírlíradj, hogy valami forradalmian új megoldásra talált az ifjú tudós. „A feltételek már áll, mihelyt rendbe szedem, elkészítem, s mód lesz, a paralelákrol egy munkát adok ki, ebben a pillanatban nincs kitalálva, de az az út, amelyen mentem, csaknem bizonyosan ígérte a cél elérését, ha ez egyébiránt lehetséges; nincs meg, de olyan felséges dolgokat hoztam ki, hogy magam elbámultam, s örökös kár volna elvészni; ha meglátja Édes Apám, megismeri; most többet nem szólhatok, csak annyit: hogy semmiből egy új, más világot teremtettem; mindaz, amit eddig elküldöttem, csak kártyaház a toronyhoz képest...”

A készülő mű a nem euklideszi geometria megszületését jelzi, amely majd tíz évvel később, 1832-ben látott napvilágot. A nagy tekintélynek örvendő professzor apa, Bolyai Farkas geometriai elképzeléseit összefoglaló tankönyvének a Tentamennek függelékeként (függelék latinul: appendix) lehet olvasni azt a tudománytörténeti jelentőségű felfedezést, amellyel egy kétezer éves matematikai problémát oldott meg a szerző.

A gyűjteményében fellelhető Bolyai-kötetek az idősebb Bolyai keze nyomát őrzik, ő ajándékozta azokat először a Marosvásárhelyi Református Kollégiumnak, innen indultak el Szegedre, a Somogyi-könyvtárba. Bolyai Farkas mint a református kollégium professzora szorgalmazta először, hogy János fia az eredetileg németül írt munkát fordítsa latin nyelvre. A Somogyi-könyvtárban a Marosvásárhelyi Református Kollégium gondozásában megjelent első kiadásból található két példány, s mindkettőben megtalálható a kollégium pecsétje. Az egyik államsegélyből ke-

rült tulajdonukba 1910-ben, a másik kötet pedig 1928-ban Cs. Sebestyén Károly ajándékaként. Az Appendix címlapján nem szerepelnek a kiadás adatai. Formailag mindenképpen függeléke tehát az előzőnek, az igazi felfedezést mégis ez a csatlolt, mindössze 26 oldalnyi mű hordozza.

Bolyai Farkast is sokáig foglalkoztatta a párhuzamosok problémája, de megoldásra nem talált. A Bolyaiakról szóló irodalomnak köszönhetően már élénk táru a két ember levelezése: a levelekben az apa többnyire inti fiát a párhuzamosok problémájától mint egy vég nélküli, filozófiai

küzdelemtől. Amikor a fiú mégis megoldásra talál, megírja ezt a nagy Gaussnak, támogatást remélve. (Bolyai Farkas még gőtingeni egyetemi éve alatt ismerkedett meg a német tudóssal.) A matematikusok fejedelme nyilvánosság előtt sohasem ismerte el az ifjú Bolyait, talán ennek is köszönhető, hogy a világ csak a későbbi évek során kezdte igazán felismerni jelentőségét.

A titokzatos és rejtélyes vásárhelyi remete élete regény lapjaira kívánczik. Aki évezredek tudományos problémát fejt meg, még inkább rejtélyes. „Az emberek olyanok – ír erről maga Bolyai János –, hogy csupa irigységből, gonoszszágból kikoholnak rendszert minden hírt, hazugságot, mely szájról szájra geometriai progresszióban terjed és közhítté talál.”

Az Appendixben leírtak jelentősége vitathatatlan. A két Bolyai viszonyával kapcsolatos félreértések eloszlatását segítheti a kéziratos anyag tökéletesebb feltárása, amelynek során egyre inkább bizonyosságot nyer a fiú édesapja iránti hálája és elismerése. Hála az iránt, ki őt egykor a geometria labirintusában elindította. Erről így ír a fiú: „...Bolyai Farkas teljesen egyenrangú Gausssal. Mindent összevéve, egyetlen halandó sem tökéletes. Farkas munkássága sem kevésbé fontos, és előnyösebbnek tartom, hogy inkább az utóbbinak vezetése alatt álltam, mint Gaussé alatt, mert Gauss sohasem csepegtethette volna belém a matematika, és még kevésbé a filozófia iránti tiszta lelkesedést, és egyáltalán nem lett volna képes önképzésemnek legkedvesebb és legjobb részeihez úgy járulni hozzá, mint Bolyai Farkas.”

